

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania programu ochrony wód morskich wynika z przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz. Urz. UE L 164 z 25.06.2008, str. 19, z późn. zm.), zwanej dalej „RDSM”, która nakłada na Państwa Członkowskie obowiązek podejmowania niezbędnych działań na rzecz osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska morskiego (GES) najpóźniej do 2020 r. Osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich będzie możliwe dzięki opracowaniu i wdrożeniu strategii morskiej, która jest zbiorem typowych instrumentów ochrony środowiska ukierunkowanych na ochronę środowiska morskiego. Na strategię morską składają się następujące elementy:

- 1) opracowanie wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich;
- 2) opracowanie zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich;
- 3) opracowanie zestawu celów środowiskowych dla wód morskich i związanych z nimi wskaźników;
- 4) opracowanie i wdrożenie programu monitoringu wód morskich;
- 5) opracowanie i wdrożenie programu ochrony wód morskich.

Istotą programu ochrony wód morskich jest przedstawienie takich działań, które umożliwią osiągnięcie bądź utrzymanie celów środowiskowych, zdefiniowanych na wcześniejszych etapach opracowywania strategii morskiej. Podstawowy zakres programu ochrony wód morskich określa art. 159 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 poz. 1478, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”.

Niniejsze rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 161 ust. 11 Prawa wodnego, na podstawie którego Rada Ministrów przyjmuje program ochrony wód morskich, w drodze rozporządzenia, kierując się potrzebą uwzględnienia stanowiska Komisji Europejskiej, zwanej dalej „KE”, oraz powszechnym charakterem programu. Zgodnie z art. 161 ust. 1 Prawa wodnego – Program ochrony wód morskich, został opracowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej, ministrem właściwym do spraw gospodarki, ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, ministrem właściwym do spraw klimatu, ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw środowiska, ministrem właściwym do spraw

wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia. Program ochrony wód morskich, zgodnie z art. 161 ust. 8 Prawa wodnego, został uzgodniony z członkami Rady Ministrów w dniu 22 sierpnia 2022 r., a następnie przekazany 7 września 2022 r. do Komisji Europejskiej. Zgodnie z art. 161 ust. 10 Prawa wodnego Program ochrony wód morskich jest przyjmowany, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia przedłożenia jego projektu Komisja Europejska nie odrzuci projektu programu ochrony wód morskich. Art. 161 ust. 15 Prawa wodnego przewiduje konieczność dokonania przeglądu programu ochrony wód morskich co 6 lat i w razie potrzeby jego aktualizacji.

Niniejszy projekt jest wynikiem pierwszego przeglądu i aktualizacji programu ochrony wód morskich wykonanego na podstawie przepisów Prawa wodnego w II cyklu planistycznym wynikającym z Ramowej Dyrektywy w sprawie strategii morskiej. W I cyklu planistycznym został opracowany Krajowy program ochrony wód morskich, zwany dalej „KPOWM”, przyjęty w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ochrony wód morskich (Dz. U. poz. 2469). Program ten składał się z listy proponowanych 55 działań, które stanowiły podstawę planowania i realizacji działań, mających na celu utrzymanie lub poprawę stanu środowiska wód morskich, w tym także zwiększenie wiedzy na temat stanu środowiska, w przypadku nie określonych jeszcze cech stanu lub presji. KPOWM został poddany ocenie przez KE, zgodnie z procedurą przewidzianą w RDSM, a ocena ta była ogólnie pozytywna, szczególnie w zakresie szczegółowości opracowania, podejścia do opracowania i jego oceny (analizy efektywności ekonomicznej). Wnioski i rekomendacje, przedłożone przez KE w ramach dokonanej oceny zostały uwzględnione w trakcie przygotowania projektu aktualizacji programu ochrony wód morskich.

Aktualizacja programu ochrony wód morskich, zwana dalej „aPOWM”, została opracowana w oparciu o dokumenty przygotowane uprzednio w ramach II cyklu planistycznego wdrażania RDSM, w których kluczową kwestię stanowiła aktualizacja wstępnej oceny środowiska wód morskich oraz określone zaktualizowane cele środowiskowe, do których osiągnięcia lub utrzymania kraje członkowskie zobowiązane są do roku 2022 (z wyłączeniem Cechy 3 – do 2020 r.).

Nie jest możliwe osiągnięcie celów za pomocą innych środków, ze względu na obligatoryjne upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia

Mając na uwadze określone cele środowiskowe, w ramach analiz zidentyfikowano szereg działań istniejących, oddziałujących na realizację celów. Zinventaryzowano także działania już zaplanowane w innych dokumentach planistycznych oraz zaproponowano nowe środki prawne, administracyjne, kontrolne, ekonomiczne, edukacyjne oraz techniczne. Wszystkie nowe i kontynuowane działania, stosownie do swojego charakteru i zgodnie z przepisami Prawa wodnego, regulują intensywność działalności człowieka, dozwolony stopień zakłóceń w ekosystemach morskich, lokalizację oraz terminy realizacji planowanych przedsięwzięć, przyczyniają się do identyfikacji zanieczyszczeń wód morskich i służą przywróceniu poprzedniego stanu naruszonych elementów ekosystemów morskich. Uwzględniono również działania o charakterze bodźców ekonomicznych, zachęcające użytkowników ekosystemów morskich do działań pozwalających na osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu środowiska wód morskich, a tym samym zapewniające wszystkim zainteresowanym udział w osiągnięciu dobrego stanu środowiska wód morskich oraz przyczyniające się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska wód morskich.

W ramach realizacji aPOWM zaproponowano 59 działań, na które składają się działania nowe (36) oraz działania kontynuowane (23), określone w poprzednim cyklu (działania z KPOWM). Działania kontynuowane w ramach aPOWM poddano weryfikacji i niezbędnej modyfikacji. Większość z działań proponowanych w aPOWM (nowych i kontynuowanych) to działania nietechniczne np. organizacyjne, zmiany w dokumentach prawnych. Działania nietechniczne nie wiążą się z bezpośrednią ingerencją w środowisko, ale mogą określać ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w przyszłości. Wszystkie te działania mają na celu utrzymanie bądź osiągnięcie dobrego stanu środowiska morskiego (GES), także poprzez poprawę stanu jednolitych części wód na lądzie. Działania w większości w sposób bezpośredni nie dotyczą ingerencji w środowisko, a jedynie w ich wyniku, w przyszłości, mogą być wdrożone działania techniczne, których zakres i ewentualne oddziaływania na środowisko trudno przewidzieć na obecnym etapie. Niemniej, na ile to było możliwe zaprognozowano również oddziaływania przyszłych działań technicznych, które prawdopodobnie mogą być rezultatem wdrożenia postulatów (np. proponowanych zmian prawnych czy zaleceń) zawartych w działaniach aPOWM.

Wiele z proponowanych działań jest sprzężonych ze sobą, w związku z czym przy ich realizacji można się spodziewać efektów synergicznych. Jednocześnie, z uwagi na różne

wzajemne powiązania pomiędzy cechami ekosystemów morskich, znaczna część działań będzie skutkowała poprawą nie jednej, ale większej liczby cech.

Przyjmowany niniejszym rozporządzeniem Program ochrony wód morskich, stanowiący aktualizację KPOWM, zakresem odpowiada art. 159 ust. 1 Prawa wodnego.

Zgodnie z art. 161 ust. 6 Prawa wodnego zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) (tzw. ustawa OOS). W terminie od 5 lipca 2021 r. do 5 października 2021 r. na stronie <https://chronmorze.eu/> opublikowano projekt aPOWM wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz elektronicznym formularzem, umożliwiając ich konsultowanie, opiniowanie oraz zgłaszanie do nich uwag. Dokumenty zostały udostępnione również w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Ministerstwa Infrastruktury. Zawiadomienia o prowadzonych konsultacjach zostały wywieszone w siedzibach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Gdańsku i Szczecinie. W dniach 5 października, 31 sierpnia oraz 9 lipca 2021 r. odbyły się konferencje tematyczne, podczas których uczestnicy mogli składać uwagi do dokumentów oraz zadawać pytania. Łącznie w procesie konsultacji społecznych złożonych zostało 188 uwag i wniosków. Ze zgłoszonych uwag i wniosków uwzględniono 121 uwag, częściowo uwzględniono 11, nie uwzględniono 35, a wyjaśniono 21. Najwięcej uwag i wniosków otrzymano od organizacji pozarządowych (160), m.in. Fundacji WWF Polska i Marine Stewardship Council. Od administracji rządowych otrzymano 13 uwag i wniosków, w tym od Urzędu Morskiego w Gdyni i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Pozostała część uwag i wniosków (14) została złożona przez osoby prywatne. Zaakceptowane ostatecznie przez Ministerstwo Infrastruktury wyniki konsultacji zostały opublikowane na stronie ministerstwa. Umieszczono je także na stronie internetowej projektu www.chronmorze.eu. Ostateczna wersja raportu z konsultacji społecznych została przygotowana 22 czerwca 2022 r.

Zgodnie z art. 161 ust. 8 Prawa wodnego – aPOWM, podlegał procesowi uzgodnienia z członkami Rady Ministrów. Zostało zgłoszone 139 uwag z czego większość została uwzględniona lub częściowo uwzględniona. W dniu 22 sierpnia 2022 r. aPOWM został ostatecznie uzgodniony z członkami Rady Ministrów.

W § 2 projektu rozporządzenia przewiduje się, że utraci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ochrony wód morskich co wynika z okoliczności, że aPOWM zastąpi KPOWM.

W § 3 projektu rozporządzenia wskazano, że wejdzie ono w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji publicznych albo uzgodnienia projektu rozporządzenia. W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 1, str. 446), projektowane rozporządzenie nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), i nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt rozporządzenia częściowo wpływa na funkcjonowanie niektórych grup przedsiębiorców w zakresie realizacji aPOWM w sposób opisany w ocenie skutków regulacji, stanowiącej załącznik do uzasadnienia projektu rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie wpływa na rodzinę, obywateli oraz gospodarstwa domowe, a także na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie pn. Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod poz. RD719.